

## Előfizetési díj.

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva.

|                 |              |
|-----------------|--------------|
| Egész évre      | 15 frt.      |
| Félévre         | 8            |
| Negyedévre      | 4            |
| Egy órá helyben | 1 frt 50 kr. |

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

## Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

## ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

## „KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1875. második negyedére.

## A „Kelet” előfizetési ára:

|            |              |
|------------|--------------|
| Félévre    | 8 frt.       |
| Negyedévre | 4            |
| Egy órá    | 1 frt 50 kr. |

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János

„Kelet” kiadója

## Alkudozások Bécsben.

Budapest, jun. 6.

(A.) Még az országgyűlés működésének utolsó napjaiban fontos határozatot hozott a minisztertanács. Átiratot intézett az osztrák kormányhoz, melyben utalva az 1867. XVI. t. cz. 22-ik cikkére az Austria és Magyarország közt fenálló vám- és kereskedelmi szerződés egyenmely sérelmes pontjainak módosítása ügyében alkudozásokhoz javaslatba. Minthogy a bécsi kormány a fenálló törvény értelmében ezen alkudozások megindítását vissza nem utasíthatja, az idevonakozó tárgyalások a két fél hivatalos megbízottai közt még e hóban okvetlenül kérdőteket veszik. A ministerium már azért is siettetni a dolgot, hogy ha ez alkudozások sikerre nem vezetnének, a számukra kitűzött hat havi idő lejártával az akkor téli ülésszakát meg-

kezdő törvényhozásnak már olyan előterjesztéseket tehessen, a melyek a véglegesség jellemvonását viselik magukon.

Mint Tisza Kálmán debreczeni ismert beszámoló beszédében igen határozottan előadta, a jelen kormány a vám és kereskedelmi szerződés kérdésében egészen ugyanazon elvi alapon áll, melyet a Deákpart és a kormány elfoglalt, midőn annak idején a mostani szerződést megkötötte. Ezen, a közjogi kérdéssel szoros összefüggésben álló ügyben a szabadelvű párt és miniszteriuma a régi deákparti eszméket iparkodik fenntartani. A vámterület egysége, a monarchia két felének közös vámtestét egységitése a kiinduló pont, a kormány actiójánál. Fen akarja tartani az egységet, de e mellett orvosolni akarja ama specialis bajokat, a melyek a jelenlegi szerződés egyes határozataiból Magyarország külön érdekeit pénzügyi és közgazdasági szempontból egyaránt sújtják.

A tapasztalás kimutatta ezen sérelmes határozatokat s a közvélemény évek óta foglalkozik káros következményeikkel. E sérelmes határozatok módosítását fogja kormányunk a küszöbön álló bécsi alkudozásokban követelni. Magyarország óhajai e téren sokkal jogosultabbak s a vámterület egysége Austriára nézve sokkal több előnnyel jár, sem hogy csak föl is lehetne tenni, hogy Magyarország panaszai tekintetbe vételre nem találjanak. Ez esetben nem maradna más hátra, mint élni a törvényjogával s az alkudozások befejezésére kitűzött hat havi határidő lejártával a szerződést fölmondani. A fölmondási időt a törvény egy évben állapítja meg, melynek elteltével a vámterület egysége megszűnik s a monarchia két fele mint egészen idegen két állam érintkezik egymással a vám- és kereskedelmi ügyekben.

Jelenleg azonban, szó sem lehet a szerződés felmondásáról. A magyar kormány meg van győződve, hogy az önálló vámterület eszméjét politikai okokból csak a végzettség esetén lehetne valósítani, gazdasági okok pedig nem multhatlanul teszik szükségessé annak valószínűsítését. Egyedül a spe-

## AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adnak vissza.

cialisan hazánkat sújtó s a kincstár lényegesen megrövidítő határozatok módosítását fogja követelni s alapos a remény, hogy a két fél tárgyalásai hamarabb sikeres befejezésre jutnak, mint mostan folteszik. A magyar kormányt az alkudozásokban először is a pénz- és a kereskedelmi miniszterek képviselik. A munka részleteit azonban természetesen nem ők, hanem tanácsosok végzik. A kereskedelmi miniszteriumban jelenleg két, a pénzügyben egy osztálytanácsos van különösen a vámügyi dolgokba beavatva s kétségkívül ők lesznek a hivatalos megbízottak a bécsi alkudozásokban.

## Emlékezés

Szemere Bertalan fölött.

(Tartotta Horváth Boldizsár az akadémia ünnepélyes közgyűlésében, május 30-án.)

(Folytatás és vége.)

Több mint egy évtized telt le a világi gyásznapok óta azon időpontig, a midőn az alkotmányos élet első hajnalsugarai ismét jelenkeztek. Az anyagi erő rendszere összeomlott saját sulya alatt. Az 1848-iki eszmék hivreire nézve üttött az óra: egy újabb hadjáratra. Talán ez volt a legnehezebb, a legtöbb válsággal érintkező valamennyi közt. Kezdetben a szenvedésekben kifáradt, elszabadult nemzetet kellene megóvni azon olos békekötés csábjaitól, a melyet az octoberi diploma és a februári alkotmány ajánlott fel neki. Utóbb a felhírt szénvedélyek tették kétségessé a sikert. De isten megáldá zászlóikat: a béke, az egyetértés nemzet és király közt létrejött: az 1848-diki alkotmány lényege, alapelvei már gyakorlatba vett s háborítlan birtokunkat képezik.

Nagy tanulság azokra nézve, a kik a munka folytatását az 1848-iki eszmék szellemében elődeiktől átvették. Nagy tanulság látni: hogy azon ugynevezett ideális államférfiak nélkül, a kik az 1848-iki eszmék magyait elhínték, hazánk talán még egy hosszú századot fecselelt volna el apró csatározásokban, folytonos vajdázásokban ama nagy vívmányo-

kért, a melyeket ma már tényleg élvezünk. Nagy tanulság mindnyájunkra nézve meggyőződésünk arról, hogy valamin az elmélet teremtő az 1848-ki alkotmány rendszert, úgy ismét az elmélet volt az, a mely a 60-as években a rendszert a bukástól megmentte. Mert a jog folytonosság és a dualizmus jelszava mi volt egyéb, mint elmélet, a mely azonban gyakorlati eredményeiben megővta állami önállóságunkat a pluralizmus s a központi parlament veszedélyeitől. S vajjon azon politikai bölcsesség, a mely az 1867-ben létrejött államjogi kiegyezésnek oly alakot volt képes kölcsönözni, hogy az meg ne bénítsa az egymással szövetszert két államnak sem alkotmányos életét, sem pedig önállóságát, ismét mi volt egyéb, mint a tudományos elmélet alkalmazása a gyakorlati élet tényleges kérdéseire.

Most épen nyolcz éve, hogy a lelkesedéstől áthatott nemzet ősei koronáját az alkotmányos király fejére ráterve. E napon tulajdonképpen az 1844-ben alapított politikai iskola ülte eszméinek, rendszerének végleges diadalát. E nap az elméleti a tudományos politikának diadalnapja volt. Szemere Bertalan — fájdalom — nem vehetett részt e nap örömeiben. Szélem le láthatára ekkor már az éj ködébe merült. Ez állapotát hosszu szenvedések előzték meg s készített elő. Számkivetésének egész korszaka a lelki fájdalom szakadatlan láncolata volt. A honvágy, az epedés nemzete sorsa felett, a félreértés maró kínjai, a melyektől az emigráció körében sem menekülhetett, anyagi s erkölcsi sulyos aggodalmak üldözék mindig előbbre és előbbre ama végzetes uton, a mely ötlet végre lelki erejének teljes feloszlásához s egy élőhalott tragicus sorsára juttatá. Ugy látszik, a sors még a családi örömek iránti fogékonyágát, a szeretetben és ragaszkodásban oly gazdag kedélyt is ostromol adá neki. A földi lét legnagyobb kincsét bír szellemdd, nemes és önfeláldozó nejlében; de reszketve kelle örködni e kincs felett: együtt szenvedvén át vele a folytonos betegeskedés minden szenvedéseit. S mintha apai szeretete is csak azért csapott volna át a rajongás lázas szenvedélybe, hogy annál borzasztóbb legyen ránézve a csapás, a midőn apai örömeinek legkedvezőbb tárgyát, a

## Hirdetési díjak:

Hatször hasznabozott garmond sor, vagy annak tere 3 kr. Belyegűj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

## Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellix Aajos (Wollzeile 22.) Haasensteint & Co. (Wallfischgasse 10.) Rud. Messe Publicitistische Bureau

## Nyitléri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

## Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

kis Irént a sir elnyelő. „Jobb nem szeretni — mondja naplójában — mint így lakolni érte. Sok az öröm, mit nekünk szerzett, de enny fájdalommal drágán van megvásárolva. Élek, mivel meg nem baltam; vegetálok, mint a plánta, tele undorral lelkemben az egész világ iránt. Fájdalmamat ha elveszteném, nem bírnám magamat becsülni.” — Végzeté csak azon egy kárpótlást ad meg neki, hogy lájai még érietheték a szeretett haza földjét. Végrehellett már a haza köblén adhatá ki.

Mielőtt leeresztenék a fát, állapodjunk meg egy pillanatra még e sokat szenvedett férfi emléké előtt. Nemcsak a kegyelet-nél fogva, a melylyel neki, irodalmunk és akadémiánk egyik első rangú tagjának, állami önállóságunk s parlamenti alkotmányunk egyik alapítójának tartozunk. Tegyük meg ezt önérdékünkben is. A nemzeti regeneráció nagy műve még nincs befejezve. Szemere Bertalanra tekintve talán nehezebb lesz megfellekednünk arról: hogy az emberiség, a nemzetek történetében azok voltak az emelkedés legfényesebb korszakai, a melyekben a máról holnapra való kormányzás kényelmes tanát magasabb, merészebb eszmék uralma váltotta fel. Öt szemlével, nem árt bevérszünk emlékeztünkbe: hogy az a mi a politikai törekvéseket határozott czállal látja el, a mi kijelöli a megfelelő eszközöket, a mi harmoniát és rendszert hoz az államélet működésébe, a mi a haladásnak biztos irányt és öntudatosságot kölcsönöz s megőrvi a mai nap alkotásait a holnap nap rombolásaitól, az mind nem egyéb, mint ama jóteknő befolyás, a melyet az elmélet, a tudomány gyakorol a politikára. Jó lesz a csüggedőnek, kapcsolatban Szemere Bertalan emlékével, szem előtt tartaniok: hogy a szüneté-lés, vagy a pillanatnyi hanyatlás a népek életében nem mindig jelenti a nagyobb szabású reformok bukását. A népeknek is megvan pi-henési idejük. De életképes nemzetek csakhamar kibontakoznak a közny, az apathia dermesztő öléből, s ifjult erejükkel annál könnyebben rázzák le magukról az előítéletek, az ön-zó érdekek vagy az erőszak bilincseit, — s küzdelmeik sikerét annál biztosabban meghozza a jövő.

## A „KELET” TÁRCZÁJA.

## A kutyák története.

(Vége.)

A kutyáknak van még egy különös tulajdonságuk s ez az, hogy a földingást előre megérik s a helyet egy vagy két órával előbb elhagyják. Ez egy különös, meg nem fogható ösztönnök egyedül a kutya élesebb érzéki működésének tulajdonítottatik. A kutyának érzéke ugyanis oly éles, hogy az alvó kutya például tudja, hogy őt ki érinti meg, ura-e vagy pedig egy más egyén, mi onnan is kitűnik, hogy első esetben csendesen viseli magát, utóbbi esetben pedig morog.

Mindezeknél bámulatraméltóbb azon művészet, melyre a szemfényvesztők betanítják. Plutarch látott egy kutyát, mely a megmérgezett a leghibebben tudta adni. Megitta az orvos-ságot s kiállotta a halál stádiumát. Bláze látott tánczó kutyákat, melyek egy citadellát ostrommal vettek be; egyik rész a győzőket, másik a megbaltakat s a harmadik rész a sebesülteket képezte. Sőt annyira vitték a kutyákat, hogy megtanították olvasni, megtanították a számtani műveletekre, kártyázni, domonózní s ha valamelyik e játékok alkalmával hibázott, a másik által rendre lett utasítva. Mindezek alkalmasak ugyan a sokaság bámulatát felidézni, de azért ezek csak mechanikai gyakorlatok, melyekre a kutyákat felette sok idő alatt tanítják be s melyeknek valódi okáról ők sem tudnak semmit s nekünk sem szereznek azokkal valami nagy örömet.

A kutyáknak egymáshoz való viszonya nem épen a legbarátságosabb. Ha idegen kutyák egyszer összemarakodnak, az ellenségeskedés összejövetelök alkalmával mindig megújul. Bláze biztosít, hogy ismert egy kutyát, melynek ellenszeme ellenfelének urára is kiterjedt. Egyáltalában az egymástól nyert sértést

nem könnyen felejtik. Tallemand des Reaux mondja, hogy az ő idejében volt egy püspöknek egy kutyája, mely mindannyiszor valahányszor a püspök egy szelinelnek nevé, mely őt egyszer megharapta, kimondotta, ki kezdett ugatni s ránczigálta a püspök ruháját, mintha boszut kívánt volna. Az erősebb kutyák néha csak tréfás boszut alkalmazznak. Hamilton Smith ezredes tanuja volt annak, hogy egy kutya egy juhat megharapván, a juhász kutya az előbbent úgy büntette meg, hogy fölül fogva egy pocsolóhoz vonzotta s az izszipba bemártotta. Ugyanez ezredes tanuja volt egyszer annak, hogy egy bedobott kis kutya kiszabadítása végett egy uszkár, minden parancs nélkül a hullámok közé ugrott. Ha a kutya egyszer társas szegődött, ragaszkodása bámulatra méltó. Ha egyik meg van támadva, a másik elősiet segítségére. Jóllehet élelmükre igen feltékenyek, mégis vannak esetek, midőn az éhség a szeretetnek helyet enged. Egy szabadon járkáló neufoundlandit többször láttak, a mint egy az istállóba bekötött vadászkutyának nagy esontokat hordott. A veszedelem alkalmával pedig a legmélyebb részvételt tanusítja. Midőn egyszer egy kutya a gödörbe esett, társai két napig kiülták, míg kiszabadították. Wordsworth egy há kutyáról emlékszik meg, mely szétterjesztett lábakkal nyoszörögve állott, midőn egyik társát a jég alá merülni látta, hová egy nyul üldözése folytán jutott.

Nem lehet tagadni, hogy a kutya amellé, a mit mi közönségesen ösztönnök nevezünk, még más tehetséggel is fel van ruházva. Nem szándékunk szellemi erejének terjedelméről nyilatkozni, mindazonáltal senki se vonhatja kétségbe Phobus Gaston szavainak igazságát, melyeket Bláze is móttuul vett fel, hogy „a kutya a legnemesebb, legokosabb s legbarátlóbb állat, melyet isten csak teremtet” s minthogy az ő ritka adományai az embernek vannak szánva, nincs oly állat, mely a mi szeretetünkre és hálánkra erősebb igényt tartana, mint a kutya.

Bláze, kinek a kutyák jóllétéért való melegen

deklódás egész könyvét átlengi, óhajtja, hogy életükre nagy gond fordítassék s emléköknek oszlop állíttassék. Egy angol költő egy kutyához intézett költeményében, ezeket mondja: „Nyugodjál itt, a te becses emlékövé nélkül, a közös anyja, a földtakarója alatt! nem, mintha érdemeidet el nem ösmernék nem, mintha szeretethiány miatt nem emelnék itt követ, többet érdemelsz te ennél; de ezt az ember embernek, a testvér testvérnek adja — ez az egész, mit érde tehetünk.” De ha emlékövet nem is emelünk neki, a kutya epitaphiuma sok fényes dicősrő beszédben meg van írva. Bláze is megírta a magást, melyet ezennel közlünk: „A kutya”, mondja ő, „egy érzélemteljes embernek minden tulajdonait elvitatthatlanul bírja s sajnos: az ember nem dicsékedhetik általában a kutya nemes tulajdonaival. Mi a hálátadosságból erényt csinálunk, mely nem más, mint kötelesség, a kötelesség a kutyával született. A kutya nem ismeri a szót: erény; az, a mit mi eszóval tisztelünk, s mint egy ritkaságot csodálunk, az nála a normal állapotot teszi. Hol van az az ember, ki soha se hálátadalan, mindig szeretetreméltó, ki az önmegtagadást a lehetőség legszélső határáig üzi, ki nyervágy nélkül haláláig aláztos, nagyra-vágás nélkül minden szolgálatot teljesít, röviden, ki a sértéseket elfeledi s csak a nyert jótéteményekre emlékszik? Ne keresd, hiábavaló lenne; de vedd a legelső kutyát, melyet találás s az első pillanattól, melyben uradnak fogadott, e tulajdonságokat benne mind fel-leled. Haszonvágy nélkül fog szeretni; legnagyobb szerencsése lesz körülled lenni, s ha kényered köldülni kellene, e foglalatosságban nem csak segíteni fog, de el se hagyja, ha mindjárt egy királyt kellene is palotájába kísérni. Barátaid a szerencsétlenségben elhagynak, saját nőd esküjét elfelejti; kutyád örökké melletted fog maradni, vagy ha a nagy utat előtte teszed meg, e végső házába is kikísér.”

—z.—n.

## NŐ-NEVEK.

Nő-név volt az első, melylyel mint névvel az illető ugyszólvá megkereszteltetett, ez még ma is meg van a maga őseredeti, kedves alakjában mint Éva, Evelina, azaz minden előnek az anyja. Ez tagadhatatlan bizonyíték a kereszt-s jobban mondva, előnevek ősrégi nemessége mellett. Ezekkel szemben ellenben még a legérgebb családneveket is csak jövevényeknek tekinthetjük.

Nálunk, magyaroknál őseink bejövetelekor még csak mint előnevek voltak használatban családnevek nélkül, mit bizonyítanak a honfoglaló ősök egyszerű nevei: Álmos, Árpád, Tar, Kuba, Töhtöm stb.

Összülünk a paradicsomban már meg kapták az engedélyt a név-osztogatásra, de úgy látszik, nem maradt az ő kiváltságuk, mi az unokák ugyancsak igénybe vesszük ezt az öröklött jogot s nyakra-főre gyártjuk naponként az izléstelenbél-iztéstelenbél családneveket, melyeknek különösen az u. n. névváltoztatások (név-magyarosításoknál) akadunk gyönyörűséges példányaira.

Ellenben — a mi feltűnő jelenség — a keresztnevek már ősidők óta sem alakilag, sem mennyiségileg nem igen szenvedtek nagy változást; sőt még a nemzetiségi különbözőség sem volt nagypusztító hatással alakjaikra. Mária, p. o. ma is minden művelt nyelvből Mária, természetesen számtalan nyelvi változattal.

A római nőknek sajátképp nem is volt tulajdonnévök, hanem csak nemzetségek szerint nevezték őket; a nővéreket egyszerűen számokkal különböztették meg, így első, második, stb. Julia, Cornelia, stb. A mi hölgyeink jeggyűrűjökkel családneveket is fölcserelelik; de annál nagyobb figyelmet érdemelnek az u. n. keresztnevek.

Milyen bűvés erő rejlik a hangban, melyet bizonyos név ad! Előzi a legmélyebb álmot, mely minden érzékünket eltemptottá; folytítja az elájultnak szeméit; eszméltre hoz kétségbeeséshez közelítőket; fölébreszt és ör-

vénybe dob holdkórosokat a házfödélről! A gyermek előbb ismeri e hangot, mint saját kis „en”-jét s minden kívánságát ama bizonyos név: az édes anyai név hangjához köti sirva vagy ujongva. A név az egyedül, mely minket az életen át hiven követ a sirba s föntartja magát kedveseink s ha nagyok voltunk, a történelem emlékeztében.

Minthogy nevünk elválaszthatatlannal össze van kötve velünk, ezért magát a személyiség összességét jelöli meg. Magában véve a névnek semmi köze az illető személy egyéni tulajdonságai: mindazonáltal megjelöli őt, úgy mint valami jelvényt, még pedig minden más hasonlival szemben.

János vagy István, Margit vagy Ida egészen közönyös lehetne, hacsak képzelmünket különösen nem ébresztenék fel e hangok. Origines egyházi író szerint a neveken épen úgy mint az ördögűzési és idézési formulákban valami varázserő rejlik, még pedig függetlenül jelentőségüktől. Sőt még napjainkban is általános az a hit, hogy a név befolyással van az illetőre, a ki azt viseli, a Sándoroknak egészen más természetűeknek kell lenniük mint p. a Kálmánoknak.

S ez nem épen olyan alaptalan előítélet lehetett hajdan, mint a hogy gondolók: hajdan, mikor egy-egy kiválasztott szentnek a neve a hasonlevő ájtatos névváltozatra, tetteleire, sőt egész életére befolyással lehetett. Jelenleg csupán a név által felköltött képzetben nyugszik az egész hiedelem.

Szülők és álnévi művészek s írók előtt, kik a szülők névváltoztató jogát igénybe szokták venni, a név kiválasztásánál bizonyos eszmény lebeg. S ha jól megfigyeljük, lehetetlen nem észlelnünk, hogy minden név bizonyos képzetet költ fel bennünk; mindegyiknek meg van a maga lelke, sőt bizonyos arczvonásai, felete vagy két szeméi, szöke vagy barna haja, stb. Ez a levegőben lebegő ködkép, melynek vázlata a hang természetéből és egymásba folyó emlékeinkből szövődik, legfőképpen gyakorolja ránk hatását, ha olyanokkal találko-zunk, a kiknek ugyanilyen nevek van: bizonyos előleges, hogy ne mondjuk előítélettel fogadjuk az ilyeneket, mint egy régi ismerőseinket.

(Folytatás, következik.)

## Magyar lapok szemléje.

Az „Ellenőr” úgy találja, hogy nem az „óriási többség” kimesterkedésétől függ egy kabinet helyzetének biztossága, hanem függ attól, hogy a többség legyen a választás szabadsága és tisztasága által nyilvánuló nemzeti akarat valódi kifejezése, s hogy ne legyen feljogosítva ellene a vád, miszerint az erőszak és vesztegetés hozták létre s így nem képviseli igazán az országot. Meg van győződve, hogy a választás szabadságát és tisztaságát most lesz alkalma élvezni a nemzeteknek. A szabadelvű párt kormányba bevallja erre vonatkozó szavát is becsületesen s a hatalmaskodást, jogbitorlást és ijesztgetést nem fogja sem gyakorolni, sem megütni. Ezen lekiismeretes eljárás által olyan többséget fog nyerni a szabadelvű párt kormány, a milyent a külföldi tőzsérek nem vehetnének neki semmi áron. A jövő országgyűlés nem volt deakpártiakat s nem is volt balközépieket, hanem szabadelvű kormánypártiakat igényel, kik a fusiot komolyan fegedván el, a Wenckheim-Tisza kabinet kitűzött feladatának erőteljes támogatására szilárdan összetartanak. A hol tehát két vagy három jelölt van a versenytérren, hát fusson mindenik; senkinek sincs joga beleszólni mindaddig, a míg ez a versenyzés olyan versengéssé nem fajul, mely valamely ellenpártot csuszthatat a kerület képviselésébe. Az ilyen versengést ne tűrjék meg a kerületi pártbizottságok s ha szükséges szüntesse meg a központi bizottság, a mennyiben ennek elégséges lesz tanácsadása s illetőleg tiltakozása is.

A „Közérdek” a kormánypárti tábor volt Deák-párti elemei közt nagyon látja a consternatiót. Olyanformán kezdik — szerinte — ezek magokat érezni a fusionált közös akolban, mint a rákok, mikor melegedni kezd a víz a fazékban, melybe őket a szakács providentiális bölcsessége, maguk sem tudja, hogy-hogy nem belescamotirozta. Teljes mértékben elfogja e hangulatot, melyet így fejezhet ki: aussí möcht’i! Öszintén kijelenti, hogy a volt deakpárt megítéltetését nagy bajnak tartaná az országra nézve. Parlamentünk eddig sem volt a nemzet műveltségi fokának legtisztultabb kifejezése. Eddig is foglalt abban helyet sok nyers elem, mely nem igen volt a törvényhozás terméke való. Ha már most a volt Deák-párt egy részét száműzni sikerül, fél, hogy a képviselőház szellemi niveauja nevezetesen alább száll, a mit őszintén sajnálja. Kétszeresen aggasztó ez, ha szem előtt tartja a volt baloldali elemek kedvencz aspiratioit és hátsó gondolatait, melyeknek Dobsa Lajos beszámoló beszédében oly gyermekül naiv kifejezést adott. Ajánlja a volt Deákpart figyelmébe e meghatóan őszinte önvallomásokat s emlékeztetőbe hozza az ismeretes közmondást, mely szerint a gyermekek s s ha jól idéz — az ittassok rendszerint igazat beszélnek.

A „Nemzeti Hírlap” két dolgot már ma bizonyosnak lát. Az első az, hogy a jövő országgyűlésen több új emberrel fogunk találkozni, mint 1865 óta bármikor. A második az, hogy számos rögtönzött választásra van kilátásunk. Az első nagy hasznára válhatik az országgyűlésnek s általa az országnak, de nagy kárára is. És van oka az utóbbiától tartani. A második minden körülmények közt veszedelmes. E kettőt kell szem előtt tartani. Alakuljanak meg a választási pártok s állapítsák meg eljárásukat. Gondolják meg, hogy a két országos párt egyesülésével nem az országos ügyek, hanem csak az országos pártviszály töröltetett le a napirendről s hogy most nem az egyes vidékek érdekeire, hanem Magyarországi állami és nemzeti életkérdéseire fog a sor kerülni és a szerint adják szavazatukat, ne a lokális érdekek, hanem az országos politika embereire, kik „kisebbik hazájuk” mellett nem felejtkeznek meg nagyobbik hazájokról sem: Magyarországról.

A „Jelenkor” az egyház felszabadulását egyszerűsreind az európai műveltség felszabadulásának tekinti, mert ez a kettő karöltve jár. Franciaország diadalra nem azt jelentené, hogy a reactio győzött, hanem azt, hogy a porosz katonai reactio megbukott s ezért egész Európa hálás lehetne Franciaország iránt. Míg a porosz militarismus vaskezeiből nem csavarják ki a fegyvert, Európa szellemi érdekei nem érvényesülhetnek.

A „Reform” oly csendesnek látja idáig a választási mozgalmat, minő ember emlékezet óta nem volt soha. Kétségtelen, a fuzio sok párttusának elejét vette. Sok kerületnek ma sincs jelöltje. Felkesedés csak elvetté található, s így a választások szinte megszűntek érdekeik lenni. Nem csoda, hogy így van, és so baj. Nagy munka idő van és kevés pénz. Ez állomosság a korteskedésben nem busul. Azért a jövő képviselőház nem lesz se jobb, se rosszabb. A választók erkölcsi pedig megjavulnak. Az oppositio roppant gyöngesége felett nem busul. El lesz nélkülük csak úgy, mint vele. A háznak egy harmada új képviselőkből fog állani. Csak az inkompatibilitás folytán megürül ötven szék a négyszáz közül. E föl-fölírtatás nem sajnálja. Csak az a kérdés, ki jön a lelépők helyébe? Az intelligencia fog-e szaporodni, vagy a korlátolttság a műveltség-e vagy a ripók elem? És e tekintetben nincs

tájékozás. És ha e jelenséggel párhuzamban látja, hogy a régi képviselők közül épen a jelessebbek mutatnak hajlamot visszavonulni; ha megfontolja, hogy Horváth Mihály, Fest Imre, Pulszky Ferencz, Ivánka Imre, Horváth Döme, Tóth Vilmos s mások fognak jövőre hiányozni, nem minden szorongás nélkül az a jövő képviselőház elébe s töprenkedik a kérdésen: ha vajjon belső becsre, politikai kvalifikációra nézve ki fogja tudni állani a versenyt elődei-vel? E fölött még nem ítélt. A nemzet maga intézi sorsát, bizik geniusában. A nemzet ítélt képviselői s azok fölött, kik azzá lenni akarnak. Reméli, hogy ítélete igaz és üdvös fog lenni a haza jövőjére.

## Román lapok szemléje.

A „Gaz. Transilv.”-ban Baritiu G. tudatja, miként az Erdély nagyfejedelemségben levő oláhok kitűnő férfiai, kik jelen voltak a szebeni értekezleten s a kik távol maradtak is, veszelyes helyzetben vannak, a Budapesten és Kolozsvárt megjelent magyar és német lapok redőjei rontottak és harapják őket. Azt hiszi, hogy ha az oláh lapok más népek vezérférfiát ily barbar módon insultálni merészelnék, az nem maradna annyiban. Az az 1493 oláh férfi, kik az uralkodóhoz intézett kérelmet aláírták 1867. május havában, kereken megmondották dr. Ratiu János ügyvéd által gr. Péchy Manó kir. biztosnak: „ha tudnók, hogy nemzedékről nemzedékre, egy egész századig kell várni, kívánatainktól még sem állunk el, azért kérünk, e nyilatkozatunkat juttass az uralkodó elébe.” — Gr. Péchy Kolozsvárról Brassóba menvén, ott hasonló nyilatkozatokat hallott. Az oláhok e magatartásából nem csinál titkot. Tudja mi történt a metropolitákkal s Schmidt Conrád szász nemzeti ispánál 1865. szeptember havában, midőn Bécsbe hívtak; ismeri az osztrák-porosz háboru eredményét 1866-ból; hallotta Beust szavait s más utas is meglett mondva, hogy eután nemzeti életök egyedül az egyházi tétre van szorítva. Ezért ontották vértüket és javukat a Debreczenben szétzúzott trón helyreállításért s az alapjaiban megingatott monarchia egységéért 1848—49-ben, ezért vettek részt 1863-ban a bécsi birodalmi tanácsban.

Az oláh nép felette keményen van megbüntetve, hűsége és engedelmsége miatt, véreinek kiontásáért s azért, hogy a clerus a szertartási könyvek által kötelezve van a szt. liturgiában legalább 20-or megemlíteni az uralkodó nevét, könyörögvén érte, házáért és hadseregéért. Nyelvök kiküszöböltek; iskolájuk felébe a Damokles kardja helyzetetett, az egyház insultáltatott a nép földönfutóvá tételét s ez időben sarcasticus s szégyen nélkül hangon azt mondják nekik: „Vegyetek részt a követválasztásokban; küldjete követet a magyar országgyűlésre, hogy védhessétek érdekeiteket.”

A zsidó renegatok a „Pester Lloyd”-nál, e hazátlank, elég szemtelenek az oláhok kiváló férfait insultálni. Az oláhok éltek és élnek saját szerzeményeikből s nem communisták, mint azok, kik 1848-ban Kolozsvárt, M.-Vásárhelyt s Enyeden elhatározták, hogy az írástudó oláhokat mind semmisítsék meg, kik a keleti vasutól mintegy 18 millió forint elsajátítottak, kik 42 millió helyett urbéri kárpót-lás czim alatt 80 millió forint vettek az államtól, kik pusztítják a népet s arra kényszerítik, hogy Romániába költözzék.

S mit akarnak a „Kelet” és „Reform”, mit az „Ellenőr” fanaticusai? Hol van az a zsarnok, ki reája ijeszthetne, hogy egyik és igyék, aludják vagy örködjék? Ki meri őt fegyverrel kísérni a szavazó urnához, őt, szabad, független férfit, ki akarata felett uralkodik?

1868-ban többen az öregek közül meg-egyeztek abban, hogy az 1869 iki választás alkalmával befolyásukat nem gyakorolják s ha lehet, a hazából is eltávoznak; elhagyják az új nemzedéket működni, hadd dolgozzanak szabado-n, s ne lehessen szó erkölcsi pressióról. Meg-történt ez is, az eredmény tudva van. Gy.-fe-hérvárt szintén sem játszottak szerepet az öregek N.-Szebenben? Ő is csak egy pár fel-hozott argumentumra reflectált.

A „Federatiunea” véleményével nem egyez meg az absolut passivitas, mégis mint az erdélyi testvérek többségének határozatát respectálja. Tartozkodott attól, hogy a határo-zatokat praecocupálja, s most tartozodik at-tól, hogy a hozott határozatot bírálja.

Az „Albina” a képviselőválasztásokkal szemben követendő magatartásról ír. A nemzeti képviselők clubbja ugyanis elhatározta, hogy a képviselő választásokban részt vesz, s egy-szersmind ajánlotta a választóknak, hogy ki-zárólag nemzeti programmal bíró férfiakra ad-ják szavazatukat. Ez tehát szerinte activ po-litika. Mégis a kormány lapok azzal gyanusít-ják őket, hogy passivisták, nem épen a választókkal, hanem a magyar országgyűléssel szemben. Azt akarják ugyanis elérni, hogy minél több nemzeti képviselő választassék, s a megválasztottak ne lépjenek be a magyar képv-iselőházba, s ez által draszticusabb politikai demonstratiót rendezzenek, mint az erdélyi test-vérek. E feltevéseket ő helytelennek tartja.

Szándékuk a volt, s jelenleg is az, hogy a kö-zös haza javára a haza népei közt, minden törvényes eszközzel a testvériség létrejöjjön. Kinyilatkoztatja, hogy a politikai bűnökben ne-kik nincs részök, ezekért nem akarnak felelő-séket lenni. E bűnök minden következményei-vel a magyarok fején hagyja. Nekik kötele-ségök, mint őszintés becsületes embereknek, mint a trón és haza hű fiainak az igazság leleple-zésével minden törvénytelenséget megakadályoz-ni, s a teljesített kötelesség tudatával magokat vigasztalni. A magyarok 8 évi uralkodását a haza romlásának tartja; őket megkísértettek min-dent, hogy e bűnös, és vak kormányzást jó út-ra terelessék, de hasztalan! A nemzeti clubb ülésében többen kimondották, hogy az activitas semmi jót nem eredményezhet a románok ügyé-re, a humanitás szent érdekeire, a haza né-peire és a hazára, s a passivitást javasolták, jóval azelőtt, mielőtt N.Szebenben kimondották s mielőtt a nemzeti clubb elnöke s Macella-riu Ilyés közt ez ügyben táviratok váltáltak, de az el nem fogadtatott. Azonban az activi-tást ő nem tartja abszoltnak. A nemzeti képv-iselők elismerték, hogy az alkotmányos küz-delem lehetséges s eredménnyel folytatható, ha a törvények tiszteletben fognak tartatni, s ez érdemben a passivitásnak se indoka, se ér-telme nem lenne. A nemzeti képviselők ki-mondották, hogy törvénnyel a kezökben kísér-letet tesznek a törvényhez ragaszkodni, s tör-vényes és tisztességesekkel reá kényszerítik a kormányon levőket s ezek organumait, hogy vagy tartsák meg szorosan a törvényeket vagy tapassák azt lábbal, mint tették azt eddigelő is. Az első esetben lenne egy tisztességes küzdelem, a mi már nagy nyereség; a második eset-ben constátálva lenne, hogy a hatalmasabb ma-gyar urak, egy miserabilis törvénnyel Erdély-ben 1.300.000 oláhot kiűzték az alkotmány sánczai közül, s ugyan e törvénynek lábbal ta-posásával 1.500.000 bánati és magyarországi oláhot korlátoztak a politikai jogokban, s így az országnak legrégibb népét törvénnyel s tet-tekkal politikai szklávságra kárhoztatták a 19-ik század végén. S mind ezt az igazság, sza-badság, alkotmányosság, civilisatio hazug czi-me alatt!

## BELFÖLD.

Középlak, jun. 4. 1875.

(Vihar.)

Tisztelt szerkesztő ur!

Még nem telt el egy év, mikor egy kis tért kértem becses lapjában, mult év június 17-én vidékünkön történt fellegszakadás, jég-zugor által okozta károkról küldött tudósítá-som felvétele véget s ime folyó hó 1-én délután 6—7 óra közt délről terhes felhők — már azelőtt jóval mutatkozva a Nagy-Almás vi-mentén apróbb völgyeken benyuló Tamásfalva, Argyas, Lapupatak, Vásártelke, Topa-Szt.-Ki-rály, Dal községek határa felett a felbőszült felhők csatornáikat megnyitva, egy óra alatt ezen vidék téresebb helyeit annyira elöntötték, hogy a vásártelki völgyről lejövő egy kis fo-lyam medre, mely 10 öl szélességű, 2—3 öl mélységű, több helyt a vizet be nem fogadhat-va, az egész völgyet elöntve, kalászos gabonáit rétes helyeivel leiszapolva, Középlak községe ál-tal a mult évben újból épített és talpait csa-varokkal párnára szorított, kétfelől ládás, sok költségbe került nagy hidját egészen felteve, azon hid közelébe levő házakat beiszapolva, gazdasági épületeit megrongálva, gyámolos kert-jeit elhajtvá, midőn az Almás vízbe szakadott, a felyebb már áradásba levő folyamnak vágott Középlak-Zutor legjobb rétes helyeit merőben elborította Zutoron az ugynevezett Szt.-Király-völgyi, Zsomboron a Dálpatakával egyesülve, minden a vízhez közel fekvő házat elborított, kerítéseket magával sodort. Zsomboron levő szeszyár udvaráról több mint száz öl fakész-lelet elsepert, a háztulajdonos ur urdvar és la-kóházát kifurta, butorait, ládait magával sodor-ta, hízó ökreit alig tudták kiszabadítani, a fa-lun alóli teret újból elborítva késő éjjel Hida-lmásra érkezett, ott a boltokba, gyógyszer-tárba, királyi adóhivatalba bekopogtatott, valamint szintén az alantabb fekvő udvarházakba min-denütt iszapot hagyva maga után és megbecsül-hetetlen kárt téve.

Az országút érdekábok Zsomboron felől a mult évben megyei erővel több száz napszamba került, a hegyekről lejövő víz befogadására nyi-tott nagy kanálst betöltötte.

Ezen már a közlebbi években gyakran előfordult szerencsétlenségeknek megállítására nagyon czélszerű lenne, ha megyei kormány a nagyméltóságú közlekedési ministerium mult évi 12,965 számú leiratát a gátok megviz-gáltatása tárgyában foganatosítva — azoknak mielőbbi leszállítását eszközölné, mert a csak-nem földszint felemelt gátok az Almás víze ezelőtt csaknem két évtizeddel 2—3 öl mélységű medrét csaknem egészben beiszapolva, a mosta-ni catasterbe felvett 1-ső osztályu szántók, ré-tek 3-ik osztályba fognak jönni, az állam nagy kárára, az egyes földmivelők és a miveltetők elszegényedésére.

Almás menti.

Baróth, 1875. jun. 6-án.

(Iskolai vizsgáló; májálások.)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Társadalmi életünk legerősebb támasza a gyermeknövélés ügye sem hever városunkban paragon, sőt az arra hivatott növelők ügybuz-galma; tevékenysége, és nehézségeket nem is-merő lelkiismeretessége azon örvendtes meggyő-ződésre vezettek: hogy a versenyt e tekintet-ben is más székellyöldi kisebb városokkal bá-t-ran kiállhatjuk.

Városunkban 3 növelőintézet van, t. i. a gazdasági szakosztállyal megtöltött állami felső népiskola 61, az elkészítő alsónépiskola 125, és a leány-iskola 68 növelővel. Felsőnépisko-lánknál a magas kormány által fizetett 4, az alsónépiskolánál Baróth által fizetett 3 tanító; és a leányiskolánál szinte Baróth által fizetett 1 tanítónő működik; s érdemtelen plébánu-sunk tisztelendő Vincze István ur mind a felső nép, mind a leányiskolánál a vallást díjnélkül tanítja; s az alsónépiskolánál is — melynek igazgatója — gyenge egészsége dacára is egész odaadással veszen részt a gyermekek nö-velésében.

A két utóbbi t. i. az alsó nép, és leány iskola növelőkének évi vizsgájuk május 30, 31, és június 1-én tartatott meg szép számu hallgatóság jelenlétében, s az eredmény min-den tekintetben sikerültnek mondható. Érde-mes plébánusunk a vizsgák befejezése után vendégszerető asztalához az értelmiségből töb-beket meghívott, s az előre rövidnek jelzett ebéd délutáni 1/2, 6 órák ért véget.

Június 3-án reggel zeneszó vert fel ál-mainkból, s az apró gyermek csoportok öröm-től sugárzó arczal szép rendben a város fő-utczáján láttuk keresztül vonulni plébánusunk s a többi tanítók vezetésével mellett. Májálisa mentek az „Ágazat” nevű zölderdőbe, hová délután Baróth értelmiségének és közpolgársá-gának is nagy része kiszállott, s késő östvig kedélyesen mulatott a természet szépségeivel felruházott erdőben nagy és kicsi egyaránt.

Ennél még nagyobb szerű volt a helybeli „dalár egyet” által május 29-én rendezett má-jális. Reggeli 6 órák taraczkilövés történt a fő-piaczon, mely az egyet tagjainak oda történt gyűlését jelezte.

A tagok veres tokkal kalapjuk mellett a főpiaczra összegyűlvén, 3 lövés eldördülése után a „himnusz” kezdetűk énekelni, mely-nek befejezése után a zeneszék „Rákóczi” in-dulótt kezdettek, s e mellett a főtuczán végig vonultak szép rendben ki a zölderdőbe, hol a város és vidék szép számu értelmisége is meg-jelenvén, késő östvig kedélyes mulatság közt folyt le a nap. Östve fátylakkal és az indu-lásához hasonló szép rendben vonultak vissza a dalárda tagjai a városba, s a városház előtti téren megállapodván, birtokos Benedek Sándor ur meleg szavakban köszönetet nyilvánított az egyetnek a mulatság rendezéséért a publikum-nak pedig a meleg partolásért; s ez után ki-ki haza vonult szállására, kipihenni fáradal-mait a napnak, mely feledhetlen volt plébá-nusunk főtisztelendő Vesszely Károly urra em-lékeztetett vissza; kinek körükből való eltá-voztása után ezek az első májálisok városunkban.

Végül azon hirt is felemlítésre méltónak találom, hogy közoktatásügyi minister Trefort ő nmiga e hó végén városunkat meg fogja lá-togatni, s a felsőnépiskola tanulóinak vizsgáján jelen leend. Múlt fogadtatására nézve az elő-készületek már folynak. A fogadtatást, a vizs-gák eredményét és más történéseket a tñs. Szerkesztő urral annak idejében tudatni fogja, ha addig él

Véczervári.

Küküllőmegyéből június 6-án.

(Választási mozgalmak.)

Megindultak az izgalmas napok. Ki tu-dná előre megmondani, meg lesz-e tartható a mérséklet, nem fog-e féket veszteni a szene-véde, hogy az oly szépen megteremtett fusio, — ne váljon konfusióvá, — az évek előtt nem kis önmegtartózkodással megalkotott egyet-értés, nem fog-e szétfoszlani mint egy szép álom képei az ébredés után? e kérdések meg-oldásától már csak napok választanak el, s bár nem vagyunk pessimisták, de a tegnapi törté-netek után, merészleg volna állítani, hogy e me-gyeében a képviselőülletekben való megállapo-dás csendesen és közmegegyezésrel történhe-sék meg. De mondjuk el röviden a tegnapi eseményeket.

A „szabadelvű-párt” intéző választmánya a tegnapi napra lévén összehíva, feladathoz képest tanácskozás alá vette a képviselők ki-jelölési kérdését, a tanácskozás hosszu folyama kinos és nyomasztó volt, nem azért mintha azt kitűnő szenvedélyesség jellemezte volna, de ki-nos volt azért, mert a szétágazó vélemények, discussiot nem engedtek azon irányba vezet-tetni, mely a kérdés megoldását eredményezhette volna.

A párt-választmány mintegy negyven tagból — természetesen az értelmiségből — áll, s csak hosszu, mindig a czélt megkerülni törekvő utakon haladó tanácskozás, vagy job-ban mondva üres phrasiskó hangzotatása után végre is kimondotta a választmány abbeli te-

endőjét, hogy a „szabadelvű-párt” összes tag-jai egy nagy gyűlésre egybehivatván, e nagy gyűlésen terjessze elő a párt-választmány mind-két választó kerületre nézve azok neveit, kiket a választmány mint képviselőket megválasztás-sa ajánlandóknak vél. Ennek elfogadása után természetesen a személy kérdések merültek fel, azonban egy ily szűkkörű választmány is ezekre nézve megállapodásra jutni birt, minél-fogva határozatba ment az egyesek által kije-löltek mindegyikét a párt nagy gyűlése elé terjesztetni, úgy történt, hogy a felsőkerületet illetőleg e szűkebbkörű gyűlésben Horváth Gyu-la, Elekes György és br. — Szentkereszti Zsig-mond lettek mint jelöltek megnevezve, ezenki-vül, J. P. fennhagyta jogát, hogy csakugyan a felső kerületre nézve, jelöltjét a párt nagy-gyűlésén nevezhesse meg, e szerint tehát van a felsőkerületnek e jelenben három ismeretes és egy még ismeretlen jelöltje.

Az alsó választó-kerületet illetőleg Szilágyi Lajos és Tisza Lajos lett kijelölve. A pártgyűlés napja a választmány által e hó 14. napjára tűzött ki.

Van tehát idő a gondolkodásra, hogyha már 40 embernek nem sikerült egy közös megállapodás, miként lesz az keresztülvittető a nagygyűlésen, mely százakból álland, el lesz kerülhető a harc és háboru, melynek ma már azért nem volna értelme, mivel a meg-yében csak egy „szabadelvűpárt” van szervezve, következéské a harcznak nem elvi kérdés, de személyes rokon- vagy ellenszenv adhat alapot csak; mi óhajtjuk, hogy az annyiszor hangoz-tatott, egyetértés szelleme szállja meg az ille-tőket s tegye lehetővé a békés kiegyenlített, óhajjuk, hogy a gyűlölet, sértett ambitio s más selejtes, de emberi érzelmek ne váljanak viharra, melyek egy nap alatt mossák el e megyének keserű küzdelmek árán megszerzett békéjét.

## KÜLFÖLD

Kolozsvár, 1875. június 3.

Az orosz császár berlini látogatása előtt Bismarck herceg saját jószántából azon bizto-sítást fejezte ki Károlyi grófnak, hogy semmi-féle indok nem fog fenn nyugtalanságra a iránt, hogy európai béke zavartatni fogna. Ezen bizto-sításban sa három császárság közötti szövetség je-lentőségében Andrássy gróf tökéletesen megbí-zott és ezért nem is fogadta el azon maghívást, hogy az angol közvetítéshez csatlakozzék. Derby beszédében nem is tett az osztrák-magyar kormányról említést. — Erre nézve a tegnapi „Nordd. Ztg.” ezeket írja: Andrássy államfé-rfi belhátsa ez alkalommal is bevált; Német-ország bizonyára köszönettel van a miniszter-iránt, hogy a kormányunk szándékairól vallott elfér-dített felfogásnak nem adott helyet. Németor-szég nem fog megelégedezni a barátokról ki nem akart résztvenni a barátja ellen intézett gyűl-lő érületben.

A pennsylvaniani republikánus gyűlekezet Grant elnököt megkínálta volt a harmadszori jelöltségébe. Grant a gyűlekezet elnökének azt felelte levélben, hogy másodszori megválaszta-tására sem gondolt soha, s most harmadszor épp oly kevéssé vágyakozik utána, mint első ízben. „A végrehajto hatalom személyei töb-bszörös hivataloskodási idejének kérdése az al-kothmány megválasztatása által dönthető el. Mig ilyen korlátozó törvény nincs, a népet nem lehet választási jogában megszorítani. A jövő idők történelmében talán előfordulhat, hogy szerencsétlen, végzetlen eszmének fog bebi-zonyulni az, hogy a végrehajto hatalom képv-iselőjét változtatni kell, merh már 8 év óta van hivatalban.” Végül kijelenti, hogy jelöltséget vagy kinevezést semmikép sem fogadna el, hacsak oly körülmények között, melyek azt parancsoló kötelességévé nem tennék, de mely körülmények bekövetkezése nem valószínű. — A cubaiak az angol kormány közbéjárását is kikérték. Most az Egyesült Államokban is megindult e kér-désben a mozgalom. New-York államának tör-vénnyel testülete 1) kifejezte azon nézetét, hogy elérkezett annak ideje, miszerint a ko-rmány a leghatékosabb eszközökhöz nyuljon a Cu-ba szigetén uralkodó háboru megszüntetésére, s ezen népet a szabad kormány előnyeiben ré-szesítse; 3) felszólítja a congressus szenátorait és képviselőit, hogy tettleges segítséget nyujtas-sanak minden a „cubai köztársaság” jogainak és kiváltságainak biztosítását célzó mozga-lomnak.

## Szabályzat

a magyar országos közoktatási tanács számára.

1. §. A közoktatás tudományos igényei-nek képviselete czéljából országos közoktatási tanács állitattik.

2. §. Ezen tanácsnak feladata: a közok-tatás állását és szükségleteit éber szemmel ki-sérni, az oktatás tudományos és methodikus részére felügyelni és előmozdítása érdekében előterjesztéseket és javaslatokat tenni, általában a minsternek szakismeretével és tanácsával se-gítségére lenni.

3. §. A közoktatási tanács teendői közé tartozik különösen:

- a) a törvényjavaslatok s a közoktatás fontos és methodikus részére vonatkozó mendeletkei feletti véleményezés;
- b) a tantervek, utasítások, iskolai rendeltetések és fegyelmi rendszabályok készítése;
- c) az iskolai vizsgálatok, nevezetesen az állásfoglalás, tanári és tanítói vizsgálatok rendszabályainak készítése s a vizsgálati bizottságok árájának felülvizsgálata;
- d) az iskolai oktatás tudományos és methodikus részének, nevezetesen a középiskolai tanítóképzési tanárképzési, továbbá a tanterületi és járási tanítótestületek tanácsmányainak és eljárásának figyelemmel tartása és irányítása;
- e) használatban levő vagy engedélyezésre ajánlásra előterjesztett tankönyvek és tankönyvek megírása;
- f) az iskolai segédintézmények u. m. a könyvtárak, muzeumok, gyűjtemények stb. tudományos igényeinek megállapítása és gyarapításának felülvizsgálata és előmozdítása.

4. §. Javaslatával vagy felülvizsgálatot tett a közoktatásügyi tanács elé terjesztendő:

- a) a közoktatásügyi törvényjavaslatok és a közoktatási élet tudományos és methodikus részére vonatkozó utasítások és rendeletek;
- b) az államvizsgálatokról, nevezetesen a gimnasiunai és reáliskolai érettségi, továbbá az emi és felsőbb népkolai, polgári iskolai, valamint a középiskolai tanítóképzési vizsgálatokról szóló jegyzőkönyvek s a hozzájuk tartozó szabályi munkálatok;
- c) a középiskolai s tanítóképzési tantesületek évnegyedenként tartandó methodicus konferenciáinak, valamint a kerületi és járási tanítótestületek tanácskozási jegyzőkönyvei, az illető főigazgatók és tanfelügyelők észrevételei;
- d) a tanfelügyelők és főigazgatók jelentései az oktatásügy állapotáról, valamint az iskolai vi értesítők és tanrendek;
- e) a használatban levő tankönyvek, tankönyvek s az iskolai könyvtárak, muzeumok, gyűjtemények stb. jegyzéke.

5. §. A közoktatási tanács ügyrendjét maga a tanács állapítja meg, és a közoktatási miniszter elterjeszti jóváhagyás végett.

6. §. A tanács székhelye: Budapest. Zíme: „Magyar országos közoktatási tanács.” — Pecsétjében az ország koronás címerét használja, ezen körirattal: „Magyar országos közoktatási tanács 1871.”

7. §. Az országos közoktatási tanács áll: egy elnökből, alelnökből, egy tanácsjegyzőből, egy állandó, és hat állandó tagból, kik két külön tudományra képviselői, oly módon, hogy az alelnöket is beleszámítva, minden ilyen tudományra nézve egy-egy állandó s két vagy három váltakozó tag legyen. A tudományok a következők: a) klasszikus philologia, b) modern philologia és irodalom, c) történet, jog- és államtudomány, d) földleírás és természetrajz, e) matematika és fizika, f) bölcsészeti és paedagogia, g) művészet (ének, rajz, mintázás, torna).

8. §. Az elnököt, alelnököket, tanácsjegyzőt és a hat állandó tagot a közoktatási m. kir. miniszter javaslatára az császári és Apostoli királyi Felsége nevezi ki.

9. §. A tanács többi tagjait a tanács állandó tagjainak ajánlatára három évre nevezi ki a közoktatási miniszter.

10. §. Ezen kívül tagjai a közoktatási tanácsnak és határozati szavazattal bírnak a vallás- és közoktatási ministerium azon tisztviselői, kiket a közoktatási miniszter időről időre a tanács tagjaivá kinevez, kiknek száma azonban a tanács állandó tagjainak számát túl nem haladhatja.

11. §. A közoktatási tanács elnökének jogában áll szükség esetében a tanácsnak kívül álló szakértőket, különösen a főigazgatók és tanfelügyelőköt, külön a tanácsüléseire meghívni, kiknek ez esetben határozó szavazatuk van.

12. §. A tanács üléseit háromszor évenként még pedig a karácsonyi, húsvéti és pünkösdi szünnapok idejében tartja. — Az állandó tagok a ministeriumból érkezett ügyiratok tanulmányozása, és a bizottsági s összes ülésekre készítendő előterjesztések érdekében, annyiszor a miniszter s a szükség kívánja, de legalább havonként egyszer tartanak ülést.

13. §. Határozat hozatalára az állandó tagok ülésein azok legalább felének, a tanács összes ülésein azok legalább felének, a tanács összes ülésein az állandó tagokon kívül a váltakozó tagok legalább felének jelenléte szükséges.

14. §. A határozatok szótöbbséggel hozhatók, a határozatokban meg nem, nyugvó azonban külön-véleményét a jegyzőkönyvbe iktathatja. Ha eltérő véleményekről a szavazatok az elnököt is beleértve, szám szerint egyelőn azon vélemény emelkedik határozattá, melyhez az elnök járult.

15. §. Az országos közoktatási tanács a közoktatási miniszter hatóságát alatt működő véleményező testület, mint ilyen hatósággal nem közlekedhetik, s a hozzá intézett ügyekre vonatkozó véleményeit és javaslatait további intézkedés végett a m. kir. közoktatási miniszter elé terjeszti.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Buda Pesten június 8. 10. ó. 45 p. d. e. Érkezett, június 8. 12. ó. 50 p. d. e.

**Királyunk holnap Bécsbe jön s megkezdődnek a közös minisztertanácsok a jövő évi közös költségvetésről; részünkről Wenckheim és Széll miniszterek lesznek jelen.**

## NAPI HIREK.

Kolozsvár, jun. 8. 1875.

**Lapunk rendes levelezőit és vidéki barátait tiszteltetül kérjük,** hogy a választási mozgalmakról minél gyorsabban értesíteni sziveskedjenek akár levél, akár táviratok útján, mely utóbbiak költségeit megtéríti a szerkesztőség.

**A városi bizottság** tegnapi közgyűlésén ismét fényszen láttunk igazolva a gr. Eszterházi Kálmán főispán ur elnökléséhez kötött reményeinket és örömmel látjuk, hogy a bizottság ide oda kapkodása, a rendszertelenség, a fejtelenség most már ellenőrizve, korlátok közé van utasítva. A tegnapi közgyűlésen is, a mely különben főképen a királyi legfelsőbb meghívó levél kihirdetése miatt volt egybehozva, megállította a város-atyákat a diktózás vágya s többen akartak a napi rendben lévő tárgyakhoz kétszer háromszor is hozzá szólni, a mit eddig kényelmesen tehetek is, de a főispán ur a törvényeket legszigorban megtartatja. A tegnapi közgyűlésen mindenképp kihirdetett a királyi legfelsőbb meghívó levél a Budapest fővárosban július 6. augusztus 28-án megnyitandó országgyűlésre; azután belügyminiszteri leirat olvasatát fel a városi törvénykezési levéltár külön kezelésének megszűntetése tárgyában. A tanács ajánlatára a külön kezelés az év végével szűntetett meg. A leány-árvaháznak való telek megszerzése ügyében kiküldött bizottság a Kovács Márton-féle teleket az ismeretes feltételek mellett megvételre ajánlja, az árvaház választmánya pedig a Fröhlich ház megvételét kéri; az előbbi fog megvételre. Aredőt hátulján lévő dr. Haller Károly-féle telek — a városnak szakértői vélemény szerint szükséges lévén arra — hosszas diktózás után — 9000 forintért megvételre határozott. Ezután még bejelentett Müller Sándor alkaptálynak a tiszteletbeli alkaptány által való ideiglenes helyettesítése, a mi tudomásul vétetvén, a gyűlés 1/2 órára eloszlott.

**Kolozsmegye** szabadelvűpártja tegnapi délután a megye házánál gyűlést tartott. Elnökölt báró Kemény János, a párt elnöke, jegyző Gyarmathy Miklós a párt jegyzője volt. A jelöltekre nézve való megállapodás volt tárgya a gyűlésnek s a szabadelvű párt a felsőkerületben Lészai Lajos, az alsóban Décsi Sándor urakat jelölte ki, a kik küldöttségileg meghívattak, a jelöltséget elfogadták s így megválasztásuk bizonyos.

**Kolozsmegye** bizottsága tegnapi rendkívüli közgyűlést tartott, a melyen a királyi legfelsőbb meghívólevél az aug. 28-án megnyitandó országgyűlésre és ministeri leiratok olvasatát fel. A gyűlés csupán e célból lévén egybehozva, más ügyek nem tárgyalattak.

**M. Váráshely** volt szélbali képviselői — mint a „Székely Hírlap” írja — a postaréten fogják tartani beszámoló beszédeiket, s a székely vértanúk szobrának leleplezési ünnepélye is aligha nem kortes b székellek lesz saturday, eddig legalább úgy volt.

**Kolozsról** vesszük a tudósítást, hogy ott gr. Eszterházi Kálmán főispán beiktatása a főispán ur érdemeihez illő lelkesedéssel ment végbe. A hátszéken a polgármester fogadta; beszédében hangsúlyozta a város régi önállóságát, de a főispáni intézményt az alkotmányról s a város jogaival összeegyeztethetnek találta. A főispán talpraesett válasza után a városba indult a menet, hol a tanács ház előtt a városi bizottság tagjai és a polgárság lelkes éljenekkel fogadták u főispánukat. Mellőzve ezuttal a bizottsági gyűlés tárgyalásait, megemlítjük, hogy a város díszes ebédet rendezett a főispán ur tiszteletére s itt ő felségéért, az u főispánért stb. ürtítették poharak: ugyanezen alkalommal minden előleges értekezés nélkül Zábuk László tudor, a város szülötte, budai törvényszéki jegyző léptetett fel képviselőjelöltül.

**Alföldszegelyet** zászlószentelése alkalmával egyházi beszédek tartására — mint halljuk — Veszely Károly r. c. plébános, Szász Gerő ev. ref. esperes, s Ferencz József unitárius lelkész, a diszolvészet alkalmával az öt első versenylövés megtételére gr. Bánffy Béláné a zászlóánya, gr. Eszterházi Kálmán egyet elnök, Minorich Károly helyettes polgármester, valamint Drexler és Gráf altábornagyok fognak felkérteni.

**Hymen.** Debreczeni Nagy János maros-vásárhelyi fiatal ügyvéd a napokban tar-

tá esküvőjét Zsombori Mathild kisasszonnyal. A derék Sándor helyi járásbíróági hivatalnok a napokban kelt egybe Rivnák Lujza kisasszonnyal. Áldás frigyekre.

**A király hágón** inneni tűzoltószövetség központi választmánya egyenesen hozzá látott a tüzöntök elintézéséhez. A holnap nap újabb egy jelenség eseményt fog képezni a hazai tűzoltás ügyében. A központi választmány tisztviselői ugyanis holnap Veress Ferencnél lefolytatják magukat (!) Teljes bizalommal viseltetünk e nagy horderejű esemény felett, s az előzményekből következtetve reméljük, hogy a tűzoltás ügye az erdélyi részekben rövid idő alatt szép lendületet fog nyerni.

**A kolozsvári ügyvédikar** ismét egy új erővel szaporodott. Deák Albert ur a napokban sikerrel tévén le Maros-vásárhelyt az ügyvédi vizsgát.

**A helyi „Hilária”** „dalegyet” június hó 13-án az „Uj világ”hoz” címzett mulató kertben pártoló tagjai részére dalestélyt rendez.

**Salamon János** kitűnő népzene-szűnk július elsejétől kezdve a fürdő idényre zenekarával együtt a borszéki fürdőre van szerződve, a miért is az egyetemi ifjúság májálisát követő napon (június 24-én) hosszabb időre eltávozik Kolozsvárról, e májálison azonban még szerződészerűleg közreműködend.

**Pályázat.** A kolozsvári m. királyi központosított tanárképzésében a folyó tanév végével 16 rendes tagsági állomás 300 frt évi ösztöndíjjal megüresedvén, ezennel nyilvános pályázatot hirdettek azoknak az 1875—76. tanévre való betöltésére. A pályázók a nműt. vallás- és közoktatásügyi ministeriumhoz címzett és 50 krral bélyegzett (ha szegénységi bizonyítvány van mellékelve, akkor a bélyeg elmarad) folyamodványokat, melyben a szakcsoport világosan kiteendő, f. hó 27-ig bezárólag a tanárképzés igazgatójának tartoznak beadni. A folyamodványhoz mellékelendő a) az érettségi bizonyítvány és b) a legalsóbb egy egyetemi évről szóló index lectio-num. A folyamodványok alapján a tanári kar határozza el, kiket bocsát a zárt helyen tartandó írásbeli és a szóbeli vizsgálatokhoz, melyeknek sikeres letevése után a tanári kar ajánlatát a ministeriumhoz felterjeszti. Egyenlő képesség mellett a képezde rendkívüli tagjainak előjoguk van a rendes állomásokra. A szakcsoportok a főtárgyak szerint következnek: Az I. szakosztályban a) a classica-philologiai, b) a modern nyelvészeti, vagy a magyar vagy a német nyelvel mint főtárggyal, c) a történelmi a földrajzzal, mint melléktárggyal, d) a földrajzi a történelemmel mint melléktárggyal. A II. szakosztályban a) mennyiség-tani még pedig vagy a természettanulmány vagy az ábrázoló mértannal mint melléktárggyal, b) természet-tani, c) vegytani és d) természet-tan. Kolozsvárt, 1875. jun. 7. Szamosi János, igazgató.

**Vastagh György**, tehetséges festőnk, Budapesten legközelebb Ágay Adolf és Királyi Pál arcképeit fejezte be. Mindkét arckép teljesen sikerült s már a jövő héten látható lesz az orsz. képzőművészeti társulat tárlatában.

**Hidig vér.** Juvara Tamás római tanár iszonyatos módon vetett véget életének. Fölmentette ereit, felfogta kiömlő vérét, s egy abba mártott ecsettel szobája falára időközönként följegyzéseket írt. Midőn szobája ajtaját feltörték, széken ülve találták, szájába dugott pisztolyal, melyet azonban elstúni a vérvesztés folytán nem volt ereje. Iszonyu elhatározását egy 8 óra tájt hajthatta végbe, mert a falon ez volt olvasható: „Fél kilencz. Nyugodt lelkiismerettel és vidáman várom a halált.” Valamivel alább: „Jóságos isten, bocsás meg nekem, mint én megbocsátok ellemnek!” A fal egy másik részén: „Józanomgy visszatér, istenem ments meg lelkemet!” Hogy halálharcza hosszú és fájdalmas volt, kitűnik a következő feliratról: „Már dél van és én még élek!”

**Varrógép-statisztika.** Mint minden évben, úgy az idén is megjelentek az adatok az amerikai varrógép-gyártás felől, a melyek főleg azért érdekesek, mert az iparral általában szoros összeköttetésben lévén, tiszta képet nyújtanak azon változásokról, a melyeknek az alá volt vetve egyuttal megmutatják, hogy a keresvény mindinkább egyes gyakorlati rendszerekre szorítkozik, még korábbi évek statisztikája összehasonlításból kitűnik, hogy a kezdetben felállított sokféle rendszerek, részint a gyártásban hanyatlottak, részint pedig merőben elenyésztek. A varrógépforgalom a múlt évben következő eredményt mutat: The Singer manufacturing c<sup>o</sup> 241,679; The Wheeler & Wilson Mfg. c<sup>o</sup> 32,827; The Domestic Sewing M. c<sup>o</sup> 22,700; The Weed S. M. c<sup>o</sup> 20,495; The Remington Empire S. M. c<sup>o</sup> 17,608; The Wilson S. M. c<sup>o</sup> 17,525; The Gold Medal S. M. c<sup>o</sup> 15,214; The Wilcox & Gibbs S. M. c<sup>o</sup> 13,710; The American B. H. S. M. c<sup>o</sup> 13,529; The Victor S. M. c<sup>o</sup> 6,292; The Florence S. M. c<sup>o</sup> 5,517; The Secor S. M. c<sup>o</sup> 4,541; I. E. Braunsdorf & c<sup>o</sup> Aetna 1,866;

The Bertram & Fantom S. M. c<sup>o</sup> 250; The Mc Kay S. B. association 128; The Heystone S. M. c<sup>o</sup> 37 gépet adtak el. E szerint 1874-ben mindössze 523,918 gépet adtak el, míg 1873-ban 577,506, 1872-ben 706,236 és 1871-ben 606,994 darabot; azon befolyás, a melyet az általános üzletpangás az iparra gyakorolt, itt is tisztán mutatkozik, csak egyetlen gyár, a Singer manufacturing c<sup>o</sup> mutat fel a múlt, valamint az azelőtti években folytonos emelkedést az eladásban annak, mely a múlt évben szinte felét tette az összes amerikai gyártásnak.

**Necrolog.** Rignát József, — helybeli polgár — a maga és gyermekei, számos közelebbi, távolabbi rokonok, barátok nevében fájó szívvel jelenti, hogy szerető leánya, Rignát Ida, életének 15-ik évében, folyó hó 7-én bevégezte rövid pályafutását, mely egészen fájdalomból és szenvedésből állott.

**Stein János** kiadásában közelebből a következők című rőpiratot vettük: „A magyar nemzeti honvédelem, a nemzetközi katonai congressus és a magyar polgári véhadegylet alapításának ügye” írta és javasolja Takátsy József, Ára 50 kr.

## KÖZGAZDASÁG

A vetések állásáról szóló-consulatusi jelentéseket küldötte be lapunkhoz a m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium; a consulatusi jelentések címe ugyan magyar, de maga a jelentés német nyelven van szerkesztve; a ministerium pedig megtehetné, hogy ne csupán a címet fordíttassa le. A jelentésekből közülük a következő kivonatot.

Plojstból április 30-áról jelentik, hogy a kitevelt vetések — a repeze, rozs és buza — állása kedvezőnek mondható. A tavaszi munkálatok elkezdettek, de u talaj nedvesége miatt nem folytathattak. A szőlőkben a tél folytán kár nem esett. A vegetatio későn való megkezdődése miatt takarmány hiány mutatkozik.

Turnu Severin, ápril végén. Az ápril első feléig tartó tél és a nagy hó az ideitavaszi munkálatokat annyira megakadályozták, hogy azoknak alig 30%-ka van eddig bevégezve és a talajnak jelentékeny része művelés alá sem vethetett. A vetések, — különösen a buza és repeze — állása nem igen kedvező néhol ki sines kelve, vagy elpusztult. Különösen a repezéken igen kedvező időre van szüksége, hogy helyreálhasson. A repeze és kukorica vetés különben csak 40% a többi buza vetés.

Botuschan, május 9-én. A vetések állása kedvező, vastag hó fedte a télen s így oltalmazva volt. A tavasz későn állott be, de a hóolvadás kedvezőleg folyt le.

Crajoia május 10-én. Gazdag repeze-aratásra van remény, ha az idő ezután is kedvezni fog. A szőlők és gyümölcsfák is jó állapotban vannak.

Jassy, május 12-én. A téli kedvezőtlen időjárás a vegetatio fejlődésére kártékonyan hatott. A tavasz későn való beállása miatt, a munkához is későn foghattak; a kedvező idő azonban sokat hozhat helyre.

Giurgesos május 14-én. Az eddigi évekhez képest a vegetatio 5—6 héttel később indult fejlődésnek a tél hosszas tartama miatt s így félnek, hogy a kivitel az idén meg fog késni.

Román, május 9. Az esőre oly nagy szükség van, hogy a vetések jövője egészen kérdésessé vált.

Galacz május 23-án. A vetések állása kedvező, a napokban hullott eső eléggé termékenyítőleg hatott a talajra.

Odessa, május 26. A vetések állása általában vére nem mondható kedvezőtlennek, hanem az esőzésre itt is nagy szükség van; míg Magyarországon eső hiány felett nem panaszkodhatunk.

**A mesterséges aszu-bor (Strohwein) készítése.**  
**Dr. Bersch után.**

Ha egy alsó-ausztriai jómódú bortermelő végig izlették az utóbbi évek productumait — sőt a legkitűnőbb ó borokat is — gyakran megtörténik, hogy a mesterségesen előállított aszu-bort is előnék teszik s az izelő rendszeren „finis coronat opus”-féle dicséretben kénytelen meglepetésének kifejezést adni. E bor magában foglalja mindazon dicséretes tulajdonságokat, melyeket bortermelő helyen elérni lehetséges: erős, tökéletes, illatos, zamatos s e mellett még kellemesen édes. Minden műértő értéke-

sebbnek fogja találni, mint az illető vidék más borait; azonban egyik sem fogja megnevezni becslésénél azon díjt, melyet a termelő ezen borért kér — mondjuk: kémi kénytelen.

A termelőnek azon csekély összeghez, melyet a mesterséges aszu-bor nyer, hozzá kell egyszer venni azon hasznát, melyet ő a különben hasonló minőségű szőlőlől készített közönséges boron nyert volna, tekintetbe kell vennie a tetemes veszteséget, mely e bor készítése módjával jár s a sok munkát, melyet az előállítás igényel.

Ezen factorok annyira nevelik a mesterséges aszu-bor árát, hogy csak ritkán idézhet elő az illető téren egy kis forgalmat; a termelő inkább csak ünnepélyes alkalommal hoz fel belőle, mint egy meg akárvan mutatni: „mit vagyunk képesek borainkból készíteni”; az ilyenmő borok kedvelői kisebb mértékben venni szokták.

Ausztria a bór-ipar tekintetében még távol áll a Rajnavidékéhez képest, utóbbiak tudják, hogy egy üveg jó borért oly ár fizetendő, melyet Ausztriában csak nagyon kitűnő borért szoktak fizetni; a Rajnavidéken bizonyos nemes fajokért — melyek között kiemelendők az aszu és szemelt borok — oly árat kifizetnek, melyek Ausztriában hihetetlennek látszanak s mely — sietünk hozzá tenni — Ausztriában elérhetetlen marad. A rajnai vidékeken emeli ezen fajta borok árát a csekély készlet s a nagy kereset.

Ausztriában, mely a természetből oly bőkezűleg elvan látva borral, nem áll ez az eset, ennek következtében nem is várható azon árak, melyek a rajnai vidékeken.

A mesterséges aszu-bor termelőinek mindég lesz alkalmuk, szép árt kapni aszu-boraiért s többet fognak rajtok nyerni, mint a mit jelenben ezen borokért kérnek — a mint említettük — kémi kénytelenek, ha csak kárral eladni nem akarják. Röviden igazolni hisszük ezen — az előzmények után — paradoxonnak tetsző állításunkat.

A mesterséges aszu-bor készítésnél, mindenekelőtt az áll a termelő szeme előtt, hogy a szőlő borképző anyagát a mennyire csak lehet koncentrálja. Tudvalevőleg úgy igyekeznek ezen cél elérni, hogy mielőtt kiszajtolnák, hónapokig hagyják a legszebb gerezdeket szalmán nyugodni. Természetes, hogy a folytonos vízpárolgás következtében a szem az extractív részekre nézve mindig gazdagodik. Azonban az így szalmára fektetett gerezdek felügyelete folytonos munkát igényel. Időközönként meg kell forgatni a gerezdeket; az oly szemeket, melyeken penész mutatkozik gondosan ki kell szedni és eltávolítani, mert különben rövid idő alatt egészen elterjed s megsemmisíti a gerezdeket. Azonban a legpontosabb felügyelet mellett sem lehet a penész képződést egészen megakadályozni s e miatt a készítő nagy veszteséget szenved s a hasznavehető gerezdek száma tetemesen apad. Némely évben az időjárás olyan, hogy minden kedvt elvész a termelőnek: a mesterséges aszu készítésétől. Ezen eset leggyakoribb a lágy és ködös telek alkalmával, midőn a atmosphaera nagyon nedves volta miatt aszól lémszemek csak igen lassan asznak, úgy hogy evégre őt, sőt több hónap is szükséges. A hosszsan tartó lágy idő következtében, kezd a szem héjja kihassadni s megasadott szemet lehetetlen megmenteni a penésztől.

A szalmára fektetésen kívül (mitől általában kapta a Strohwein szalma-bór) nevet, van ezen aszu-bor készítésének egy kevesebb kárral járó módja, melyszerint az aszalni szánt gerezdek, szabadon zsinorra függesztetnek; de ezen módszer szerint a megpenészedett szemek kiszedése okoz nagyobb nagyobb fáradságot.

(Folyt. köv.)

Kimutatás.

Az egyesült erdélyi takarékpénztár május havi forgalma.

Tartozik.

Maradvány áthozat 13,933 frt 81 kr, betétekre 21,885 frt 67 kr, leszámítolásként visszafizetésekre 38,954 frt 98 kr, letételekre — frt — kr, nyílt rovatokra — frt — kr, kamat és feldíjakra 1,785 frt 90 kr, érték papirokra — frt — kr.

Összesen 76,560 frt 36 kr.

Követel.

Betétekből kivételként 6,799 frt 20 kr, eszámitolt váltókért 43,688 frt 67 kr, letételekért — frt — kr, nyílt rovatokért — frt — kr, értékpapírokért 150 frt, folyó kamatokért 25 frt 79 kr, irodai és kezelési költség 414 frt 60 kr, pénztámaradvány 25,482 frt 10 krajczár.

Összesen 76,560 frt 36 kr.

**Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.**

Június 5-én 5% Metalikus 7025 frt. Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 7450 — frt. 1860-iki államkölcsön 112.40 Bankrésztvények 959. — Hitelrésztvények 231.50 London 111.55. frt. Ezüst 102.10 Cs. kir. arany 526 1/2. — Napoleon'd'or 889. 100 mark németár-tékú 54.40. — Urbéri kötvények: Magyarországi 82. — Temesvári 80. Erdélyi 79. Horvátországi 82.75.

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

